

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємництва
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
міжфакультетська дисципліна
вид дисципліни: **за вибором**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 29” серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. е. н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Дерід І.О.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

В.о. декана

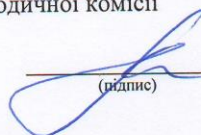

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи бізнесу» є міжфакультетською дисципліною циклу гуманітарної, соціально-економічної та фундаментальної підготовки за вибором студентів.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є вивчення основ ведення бізнесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- Розкрити сутність підприємництва та основні форми підприємництва;
- Розкрити основні категорії підприємництва;
- Ознайомити із процесом створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності;
- Ознайомити із принципами оподаткування;
- Розглянути основи управління підприємством;
- Ознайомитись із процесом ризик-менеджменту в бізнесі;
- Розглянути основи та принципи фінансування підприємства;
- Розкрити задачі та основні процеси лізингу, факторингу, форфейтингу;
- Ознайомитись із механізмами франчайзингу;
- Ознайомитись із процедурою стратегічного управління підприємством;
- Розкрити процеси просування продукції та мерчандайзингу;
- Ознайомитись із рекламним процесом у бізнесі;
- Розкриття сутності процедури банкрутства;

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2 або 3	-й
Семестр	
3 або 5; 4 або 6	-й
Лекції	
28 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
-	год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	год.
Самостійна робота	
62 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Знати:

- сутність підприємництва та основні форми підприємництва;
- основні категорії підприємництва;
- процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності;
- принципи оподаткування ;
- основи управління підприємством;
- основи процесу ризик-менеджменту в бізнесі;
- основні способи фінансування бізнесу;
- основи стратегічного управління;
- механізм франчайзингу;
- механізми просування продукції та реклами;
- процедуру банкрутства;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність понять підприємець та підприємництво. Основні форми ведення підприємницької діяльності. Класифікація суб'єктів підприємницької діяльності.

Зміст. підприємець, підприємництво, фізичні особи-підприємці та підприємства; класифікація суб'єктів підприємництва за масштабами, формою власності, організаційною формою.

Тема 2. Основні категорії підприємництва.

Зміст: Товари та послуги, життєвий цикл товару, ринок (попит та пропозиція, конкурентні ситуації на ринку та механізми ціноутворення, витрати та прибуток; аналіз потенційного ринку).

Тема 3. Процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Зміст. Специфіка створення фізичної особи підприємця; специфіка створення та реєстрації підприємства.

Тема 4. Ризик-менеджмент бізнес-процесу.

Зміст. Сутність та класифікація ризиків; процес управління ризиками; стратегії реагування на ризики.

Тема 5. Підприємство як організація і менеджмент організації

Зміст. Організація; структура організації; менеджмент; теоретичні моделі менеджменту; ризики управління персоналом; управлінська структура організації.

Тема 6. Імідж організації

Зміст. Сутність і структура іміджу організації; імідж керівника організації; організаційна (корпоративна) культура; фірмовий стиль.

Тема 7. Оподаткування бізнесу в Україні

Зміст: Основні поняття в оподаткуванні; податок на прибуток; податок на доходи фізичних осіб; спрощена система оподаткування; ПДВ; акцизний податок; єдиний соціальний внесок.

Тема 8. Податкове планування зовнішньоекономічної діяльності

Зміст. Проблема подвійного оподаткування; офшори; BEPS проти офшоризації; трансфертне ціноутворення як механізм мінімізації оподаткування.

Тема 9. Фінансування бізнесу.

Зміст. Сутність фінансових ресурсів підприємства; види позичкового фінансування: інвестиційні банківські кредити, бридж-кредити під майбутні IPO, синдиковані банківські кредити, LBO- фінансування, векселі та облігації; сутність та процес лізингу в бізнесі; сутність та процес факторингу в бізнесі; сутність та процес форфейтингу в бізнесі.

Тема 10. Франчайзинг

Зміст. Франшиза, франчайзі, франчайзер; вимоги до франчайзі; роялті; види франчайзингу; плюси та мінуси франчайзингу; приклади успішних франшиз.

Тема 11. Середовище фірми та стратегічне управління фірмою.

Зміст. Сутність стратегічного управління; поняття і види середовища фірми; SWOT- аналіз в стратегічному управлінні; формування товарної стратегії підприємства; матриця БКГ.

Тема 12. Збут та просування продукції фірми.

Зміст: Канали розповсюдження продукції; сутність та методи мерчандайзингу.

Тема 13. Реклама.

Зміст. Сутність реклами; реклама на телебаченні; реклама по радіо; реклама у пресі; зовнішня реклама; реклама та Інтернет; чуттєва реакція на рекламу.

Тема 14. Процедура банкрутства фірми.

Зміст. Банкрутство, боржник, що робити, якщо ситуація загрожує ризиком, санація боржника до відкриття провадження у справі; провадження справи про банкрутство; етапи процедури банкрутства; антикризовий PR.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем					
Кількість годин					
денна форма					
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	інд.

1	2	3	4	5	6	7
<i>Тема 1. Сутність понять підприємець та підприємництво. Основні форми ведення підприємницької діяльності. Класифікація суб'єктів підприємницької діяльності.</i>	4	2				2
<i>Тема 2. Основні категорії підприємництва.</i>	8	4				4
<i>Тема 3. Процес створення та реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.</i>	6	2				4
<i>Тема 4. Ризик-менеджмент бізнес-процесу.</i>	6	2				4
<i>Тема 5. Підприємство як організація і менеджмент організації</i>	6	2				4
<i>Тема 6. Імідж організації</i>	6	2				4
<i>Тема 7. Оподаткування бізнесу в Україні</i>	6	2				4
<i>Тема 8. Податкове планування зовнішньоекономічної діяльності</i>	6	2				4
<i>Тема 9. Фінансування бізнесу</i>	10	2				8
<i>Тема 10. Франчайзинг</i>	6	2				4
<i>Тема 11. Середовище фірми та стратегічне управління фірмою.</i>	6	2				4
<i>Тема 12. Збут та просування продукції фірми.</i>	6	2				4
<i>Тема 13. Реклама.</i>	6	2				4
<i>Тема 14. Процедура банкрутства фірми.</i>	4					4
Залік (підготовка)	4					4
Усього годин	90	28				62

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять НЕ передбачено

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 1	2
2	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 2	4
3	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 3. 1. Прочитати лекцію, заходячи за всіма посиланнями. 2. Заповнити заяву на реєстрацію ФОП (коли заповнюєте види діяльності користуйтеся КВЕД - є посилання) 4. Придумати найменування для ЮО, що займається підприємницькою діяльністю, вкажіть вид діяльності що обрали з кодом по КВЕД і дайте повне найменування скорочене паралельно можна придумати комерційну назву. При цьому, звертайте увагу на вимоги до найменування ЮО і за посиланням в конспекті перевірте - чи не зайнята ця назва - і випишіть схожі назви з реєстра кілька штук.	4

4	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 4. Вирішити задачі.	4
5	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 5. Написати тест за темою.	4
6	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 6. Написати тест за темою.	4
7	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 7 Написати тест за темою.	4
8	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 8 Написати тест за темою.	4
9	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 9.	8
10	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 10. Виконання роботи із каталогом франшиз.	4
11	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 11. Провести SWOT-аналіз	4
12	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 12. Пройти тест за темою 12.	4
13	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 13. Пройти тест за темою 13.	4
14	Вивчення конспекту та ознайомлення із рекомендованою літературою за темою 14	4
15	Підготовка до заліку	4
	Разом	62

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:

- словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
- наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- практичні (вправи, практичні роботи, кейси; дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

8. Методи контролю

У даному курсі дисципліни використовуються наступні форми контролю:

дискусія з пройденого матеріалу;

виконання в рамках самостійної роботи студента письмових завдань, що надсилаються через дистанційний курс;

підсумковий контроль у вигляді письмового заліку.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість написати залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи бізнесу», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота														Залік	Сума
													Результат		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7 T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	40	60	100
		5	3	3	5	5		5	5	5	4				

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

- 3 ряду тем передбачене виконання письмових завдань в рамках самостійної роботи студента. За кожне завдання передбачене певну максимальну кількість балів. Повне і правильне виконання завдання дає максимальну кількість балів. Неповне чи неправильне виконання завдання призводить до зниження балів.
- Підсумком вивчення дисципліни є складання письмового заліку. Залік передбачає 27 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь та 1 питання, що потребує розширеної відповіді на 6 балів максимум. Питання до заліку надають заздалегідь.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Друкер Пітер Ф. Ефективний керівник. Видавництво КМ-БУКС 2019 р. перше видання 2006. 288 с.
2. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
3. Маркетинг [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Н. Іванечко, Т. Борисова, Ю. Процишин [та ін.] ; за ред. Н. Р. Іванечко. - Тернопіль : ЗУНУ, 2021. - 180 с.
4. Основи бізнесу: навчальний посібник / Добрава Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
5. Румельт Р. Гарна стратегія. Погана стратегія. К. : Фабула, 2019, 324 с.
6. Стешенко О. Д. Ризикологія: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 180 с., рис. 24, табл. 8.
7. Управління бізнесом : підручник [електронне видання] / К.Є. Орлова. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. – 319 с.
8. McConnell, Campbell R. Economics: principles, problems, and policies / Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. — 18th ed.

Допоміжна література

1. Войтко, С. В. Лідерство та антикризовий менеджмент [Електронний ресурс] : підручник / С. В. Войтко, А. А. Мельниченко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,8 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 195 с. – Назва з екрана.
2. Зоріна О. І., Нескуба Т. В., Мкртичян О. М. Маркетингово-економічний аналіз: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2021. – 65 с.
3. Савицька Н.Л., Синицина Г.А. Олініченко К.С. Рекламний менеджмент: навчальний посібник. – Харків: видавництво Іванченко, 2015. – 169 с.
4. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.
5. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник / Валерій Тертичка. - Київ : "К.І.С.", 2017. - 932 с.
6. International business [Text] : adjusting to new challenges and opportunities / ed. F. McDonald [a.o.]. - New York, New York : Palgrave, 2002. - XV, 318 p.
7. "Integrated business structures: models, processes, technologys", international scientific conference (2016 ; Chisinau). International scientific conference Integrated business structures: models, processes, technologys [Текст] : proc. of the conf. : November 25th, 2016, Chisinau / Moldova state univ., Fac. of economic sciences. - Chisinau : Baltija publ., 2016. - 211 p.

8. "The modern trends in the development of business social responsibility", international scientific conference (2017 ; Lisbon). International scientific conference "The modern trends in the development of business social responsibility" [Текст] : proc. of the conf. : May 19th, 2017 / Nova Univ., Nova school of business and economics. - Lisbon ; Rīga : Baltija publ., 2017. - 286 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціація франчайзингу (Україна) [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://franchising.org.ua/?p=866>
2. Господарський кодекс України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
4. Інтернет-портал для управлінців. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/interview/>
5. Кодекс України з процедур банкрутства [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
6. Кузьмін О.Є. Франчайзинг [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrtextbook.com/franchajzing-kuzmin-o-ye/franchajzing-kuzmin-o-ye-1-2-vidi-franchajzingu.html>
7. Національна онлайн-школа для підприємців [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/school>
8. Побудова матриці БКГ в Microsoft Excel [електронний ресурс]. – Режим доступу:
9. Податковий кодекс України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.soringcrepair.com/how-build-bcg-matrix-in-excel> / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Business Environment Rankings Which country is best to do business in? – Mode of access: https://www.iberglobal.com/files/business_climate_eiu.pdf
11. Political Risk Map [electronic resource] / Aon. – Mode of access: <https://www.aon.com/risk-services/crisis-management/political-risks.jsp>
12. Country risk map [electronic resource] / Allianz Trade. – Mode of access: <http://www.eulerhermes.com/economic-research/country-risks/Pages/country-reports-risk-map.aspx#country-reports>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>) проводиться виконання письмових завдань із самостійної роботи студента.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження/продовження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти **залік дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «**Основи бізнесу**», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2182>